

Nr 32.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om statligt stöd åt Norrbottens ullspinneriförening u. p. a.

(2:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 178 av herr *Grym m. fl.* och II: 209 av herr *Jansson i Kalix m. fl.*, har berörts den verksamhet som bedrivs av Norrbottens ullspinneriförening u. p. a. och hemställts, »att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning om företagets ekonomiska möjligheter och om dess berättigande ur företagarsynpunkt samt om förslag till hjälp åt Morjärvs ullspinneri u. p. a. på sätt som Kungl. Maj:t kan finna lämpligt med hänsyn till vad utredningen givit vid handen».

Beträffande de skäl som anförts till stöd för nämnda hemställan får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat utlåtanden över motionerna från lantbruksstyrelsen, statskontoret, kommerskollegium och länsstyrelsen i Norrbottens län.

Lantbruksstyrelsen har avstyrkt bifall till motionerna och i övrigt anfört följande.

Det norrländska jordbruket är i huvudsak inriktat på animalisk produktion, och nötkreatursskötseln intager därvid en dominerande ställning. Fårskötseln omfattas emellertid inom vissa delar av Norrland alltjämt med ett ej obetydligt intresse. Det förtjänar sålunda nämnas, att antalet får i förhållande till arealen odlad jord under mellankrigsåren var större i övre Norrland än inom något av landets sydligare län. Det uppsving, som inträdde för fårskötseln under det andra världskriget, gjorde sig gällande såväl i Norrland som inom landet i övrigt. Enligt 1944 års jordbruksräkning uppgick sålunda antalet får och lamm i Norrbottens län till i runt tal 41 000. Fårskötseln företer emellertid under de senaste åren en viss tillbakagång även inom nämnda län, och vid 1948 års kreatursräkning utgjorde motsvarande antal omkring 34 200.

För fårskötselns bedrivande är det av mycket stort värde, att möjligheter föreligga för en ordnad avsättning och beredning av den betydelsefulla produkt av densamma, som ullen utgör. Tillkomsten av ett särskilt ullspinneriföretag i Norrbottens län innebär med hänsyn härtill ökade förutsättningar för ett framtida vidmakthållande av fårskötseln inom länet. Enligt föreliggande uppgifter synes dock företagets kapacitet för närvarande icke motsvara behovet, varför en utökning av företagets maskinella utrustning nu ifrågasatts.

De ekonomiska överväganden, som erfordras för ett ställningstagande till frågan om finansieringen av en eventuell utvidgning av företaget, synas en-

ligt lantbruksstyrelsens mening icke vara av den natur, att en särskild utredning därav bör verkställas genom statens försorg. Det torde i stället vara en naturlig uppgift för företagarföreningen inom länet att i förevarande avseende lämna företaget det biträde, varav detsamma kan vara i behov. Resultatet av en i dylik ordning verkställd utredning synes i anslutning härtill böra vara avgörande för vidtagande av eventuellt ytterligare åtgärder till företagets utveckling, vilka kunna befinnas erforderliga.

Jämväl *statskontoret* har föreslagit, att motionerna icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd, och ämbetsverket har i sitt utlåtande vidare anfört följande.

Genom beslut av Kungl. Maj:t den 25 januari 1946 erhöll Norrbottens småindustriförening u. p. a. ett lån å 100 000 kronor från reservationsanslaget till åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m. att enligt föreningens beprövande utlämnas till Norrbottens ullspinneriförening u. p. a. för uppförande av en yllefabrik i Morjärv. Vid samma tillfälle beviljades ullspinneriföreningen ett bidrag från manufakturförslagslånefonden med 6 000 kronor till utrednings- och organisationskostnader i samband med fabriken planläggning. En spinneribyggnad synes därefter ha uppförts på platsen under åren 1945—1948. Sedan verksamheten någon tid bedrivits, har det emellertid enligt vad motionärerna uppgivit visat sig, att fabriken maskinuppsättning är alltför liten för att kunna tillfredsställa omsättningsbehovet av yllevorar. Motionärerna ha för den skull hemställt, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning om företagets ekonomiska möjligheter och om dess berättigande ur företagar synpunkt samt om förslag till hjälp åt Morjärvs ullspinneri u. p. a. på sätt Kungl. Maj:t kan finna lämpligt med hänsyn till vad utredningen givit vid handen.

Enligt statskontorets mening bör frågan om stöd åt ullspinneriföreningen icke lämpligen upptagas till behandling i den ordning motionärerna föreslagit. Hänvändelse torde i stället böra ske till Norrbottens småindustriförening, vilken efter erforderlig utredning torde föranstalta om de hjälpåtgärder, som sistberörda förening kan finna påkallade.

Kommerskollegium har vid sitt utlåtande fogat ett från *Norrbottens småindustriförening u. p. a.* inhämtat yttrande, vari anförts bl. a. att, därest en närmare undersökning skulle giva vid handen att man skulle kunna räkna med en tämligen konstant eller rent av ökad tillströmning av ull till spinneriet, en utvidgning av anläggningen efter de linjer som antytts i motionerna syntes motiverad.

För egen del har ämbetsverket anfört följande.

Kommerskollegium har tidigare i utlåtande den 18 oktober 1945 vitsordat lämpligheten av att ifrågavarande ullspinneri komme till stånd. Kollegium ansåg dock att frågan tarvade ytterligare utredning, som borde kunna verkställas av Norrbottens läns småindustriförening, d. v. s. den inom länet verksamma och med statsmedel understödda företagarföreningen, vilken redan genom tidigare av föreningen utförda undersökningar fått god inblick i hithörande speciella förhållanden. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 25 januari 1946 beviljades sedermera småindustriföreningen ett lån å 100 000 kronor, att av föreningen enligt dess beprövande användas för utlämnande av lån till Norrbottens ullspinneriförening.

Den av motionärerna avsedda utredningen om företagets ekonomiska möj-

ligheter m. m. synes kollegium i första hand böra ankomma på ullspinneriföreningen under samverkan med småindustriföreningen, som därvid också lär vara i tillfälle pröva i vad mån det kan vara motiverat att lämna ytterligare ekonomiskt understöd till företaget.

Länsstyrelsen i Norrbottens län, som åberopat en av jordbrukskonsulenten i länet avgiven promemoria, har tillstyrkt den av motionärerna äskade utredningen och i övrigt anfört följande.

För egen del är länsstyrelsen av den uppfattningen att en utökning av ullspinneriföreningens anläggningar får anses försvarlig och skulle vara till båtnad för näringslivet i orten. Det för en utvidgning erforderliga kapitalet synes föreningen emellertid icke själv kunna uppbringa. Visserligen är föreningen ett företag, som vore ägnat att erhålla ytterligare stöd av länets småindustriförening, men denna saknar med de begränsade anslag, som i nuvarande stund stå den till buds, möjlighet att försträcka ullspinneriföreningen ytterligare kapital. Efter den åtstramning av bankernas kreditgivning, som på sistone vidtagits, torde föreningen icke heller i bank kunna erhålla erforderliga medel.

Utskottet. Det i motionerna berörda företaget, Norrbottens ullspinneriförening u. p. a., synes ha på ett verksamt sätt främjat ullproduktionen och stimulerat fåraveln i Norrbotten. Företaget har också erhållit stöd från statens sida, huvudsakligen genom ett lån å 100 000 kronor från reservationsanslaget till åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m. Lånemedlen ha ställts till förfogande genom den inom länet verksamma och med statsmedel understödda företagarföreningen Norrbottens småindustriförening u. p. a. och efter dess beprövande. I likhet med de i ärendet hörda ämbetsverken finner utskottet frågan i vad mån ytterligare stöd från statens sida bör lämnas företaget böra i första hand utredas genom den nämnda företagarföreningen och sålunda icke i den ordning motionärerna förutsatt.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att de likalydande motionerna I: 178 och II: 209 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 28 april 1949.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se under utlåtandet nr 31.
